

Teljes foghiányok Teljes fogpótlások

Dr. Kivovics Péter
egyetemi docens
az orvostudomány kandidátusa
2007.

Az előadás témái

- A gnathológiai alapfogalmak változásai
- A teljes lemezes fogpótlás fogfelállítási lehetőségei
- A funkciós lenyomat készítésének módszerei

A gnathológiai alapfogalmak változásai

Nemzetközi terminológia

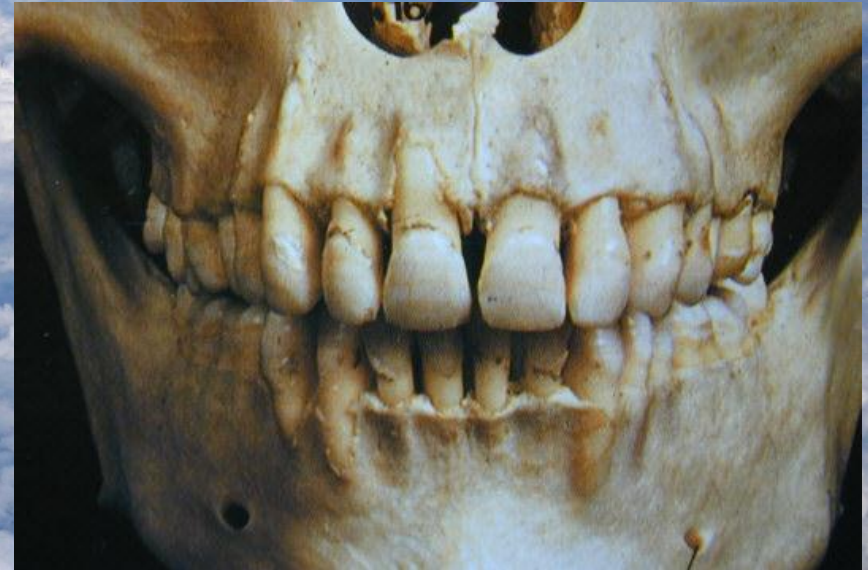
Pontosítandó fogalmak

- Centrális occlusio
- Retrális kontakt pozíció
- Centrális relatio
- Long centric
- Occlusió – articulációs típusok

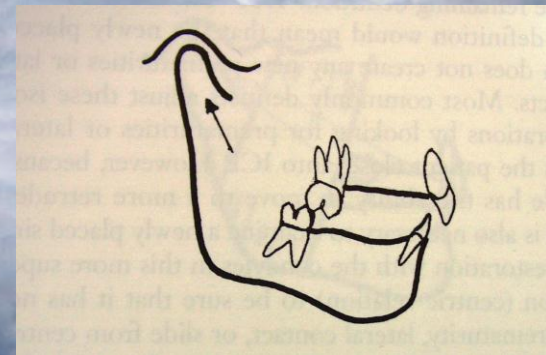
Centrális occlusio

- Centrális occlusiónak nevezzük a fogak központi záróharapásos helyzetét. A pozícióra jellemző, hogy nagyban függ a fogazat állapotától. Megléte a kétoldali támasztózóna meglétéhez kötött. Hiánya diszkomfort érzést okoz, hosszabb távon kényszermozgások megjelenéséhez vezethet, ritkán temporo-mandibuláris ízületi diszfunkciót okozhat. A rágóizmok centrális occlusióhoz közeli helyzetben képesek a legnagyobb erő kifejtésére.

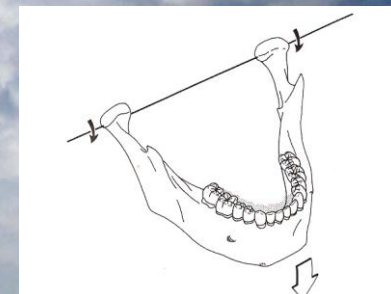
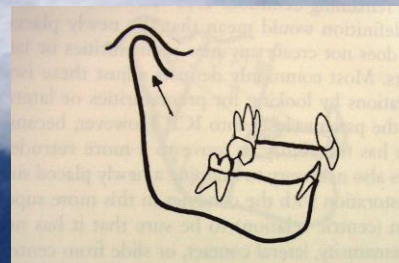
Retrális kontakt pozíció

- Retrális kontakt pozíciónak nevezzük azt az occlusiós helyzetet melyben a molárisok hátsó csücsök-csücsök érintkezési pozícióban vannak és a mandibula feje cs, illetve a temporo-mandibuláris ízület centrális relációban van, azaz abban a leghátsó, legfelső helyzetben, amelyből lehetséges nyitó-csukó mozgást és oldalirányú mozgást végezni. A népesség 5-10%-nál nem érhető el retrális kontakt pozíció. Ezenél a személyeknél a centrális relációs mandibulafejec helyzet a fogak centrális occlusiós pozíciójában található.

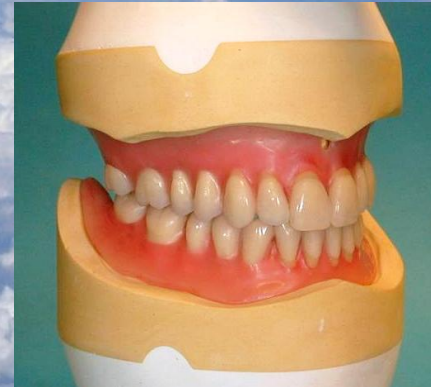
Centrális relatio

- Centrális relációnak nevezzük az álkapocs-izületnek, a mandibulának azt a speciális helyzetét, melyben a mandibulafejecs abban a leghátsó, legfelső helyzetben van, amelyből lehetséges nyitó-csukó mozgást és oldalirányú mozgást végezni. A centrális relációs helyzet nem statikus helyzete a mandibulának, hanem egy mozgástartomány, melynek kiindulási pontja a retrális kontaktpozíció és végső pontja az a mandibulahelyzet melyben, az ízületben lejátszódó tisztán forgó mozgás átvált transzlációs, előre és lefelé tartó mozgássá. A temporo-mandibuláris ízület felosztható artikuláció disco-temporálisra és artikuláció disco-mandibulárisra. Az artikuláció disco-temporálisban történik a mandibula transzlációs, előre és lefelé haladó mozgása, az artikuláció disco-mandibulárisban tisztán forgó mozgás megy végbe.

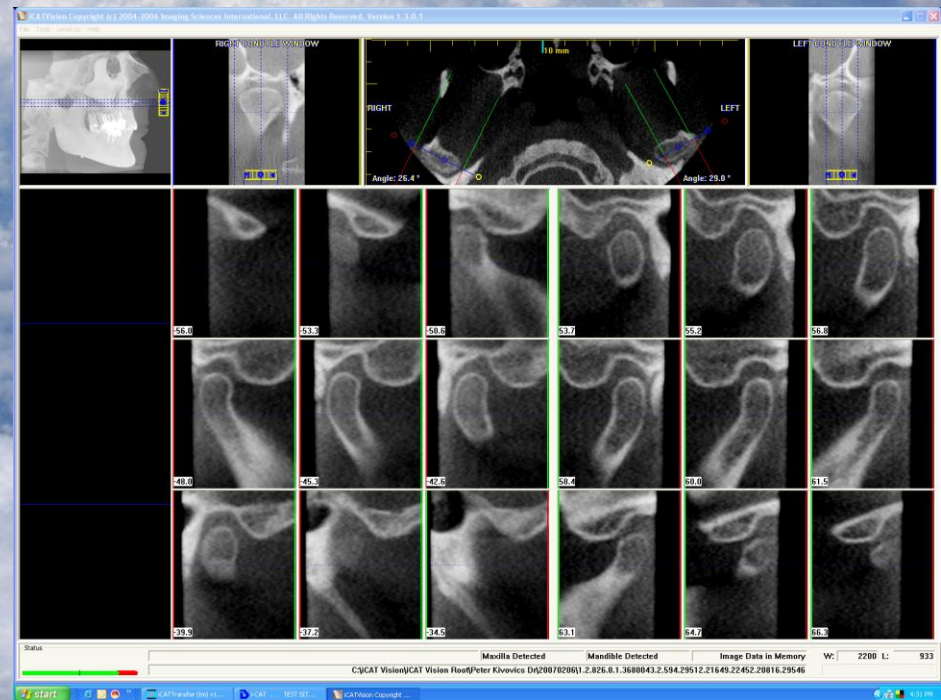
Long centric

- Long centricnek nevezzük azt a mozgástartományt, mely lehetővé teszi, a mandibula akadálytalan mozgását retrális kontakt pozícióból, azaz centrális relációból centrális occlusios helyzetbe. A long centric kialakításával megelőzhetjük kényszer retrúziós helyzet kialakulását, illetve kihasználhatjuk a teljes lemezes fogpótlás stabilitásának fokozására.

Occlusió – artikulációs típusok

- Szemfogvezetés-
frontfogvezetés (canine
guidance)
- Egyoldali csoport vezetés
(unilateral balance)
- Kiegyensúlyozott
artikuláció (bilateral
balance)

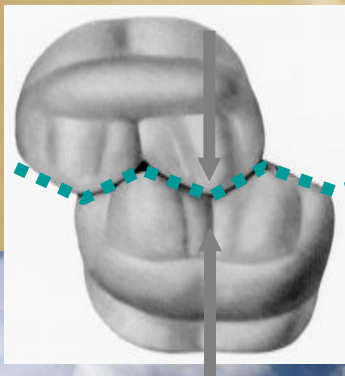
Bilaterális balansz artikuláció

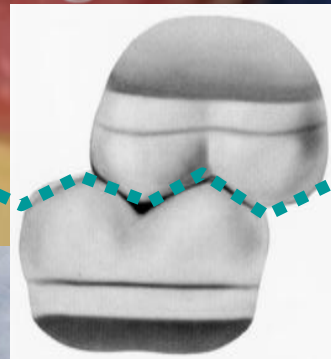
Bilaterális balansz artikuláció

Munkaoldal

Buccalis oldal

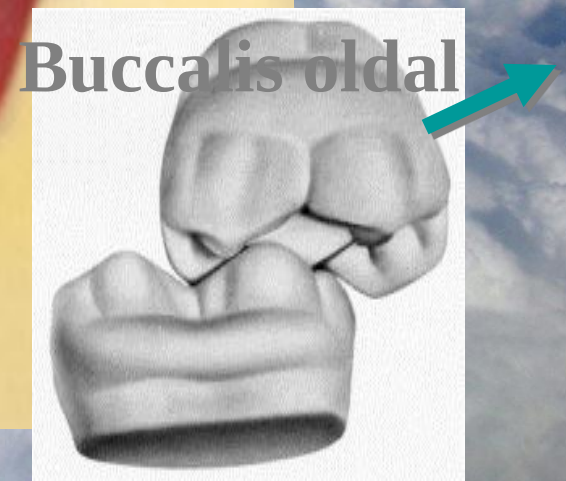
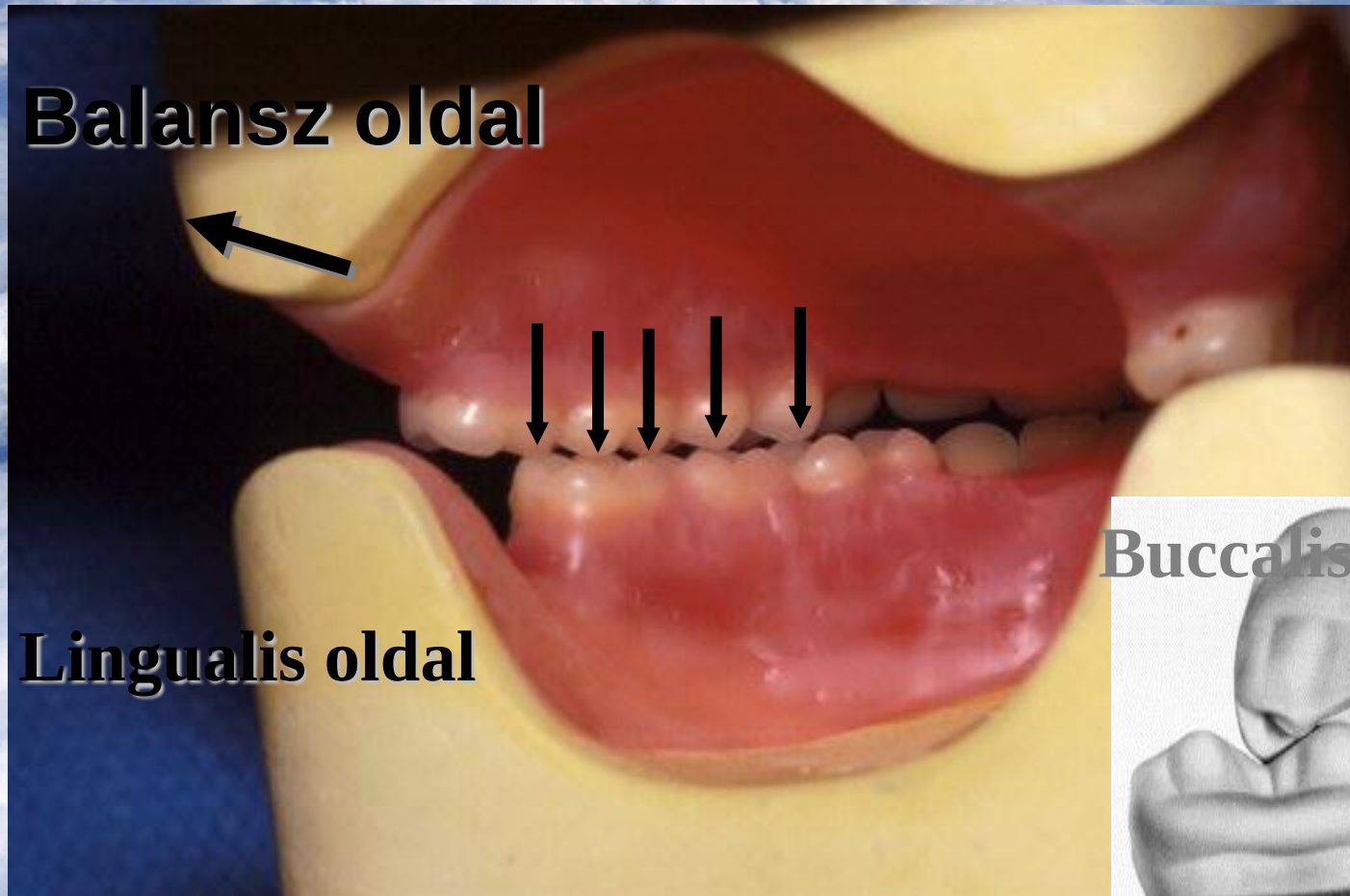

Lingualis oldal

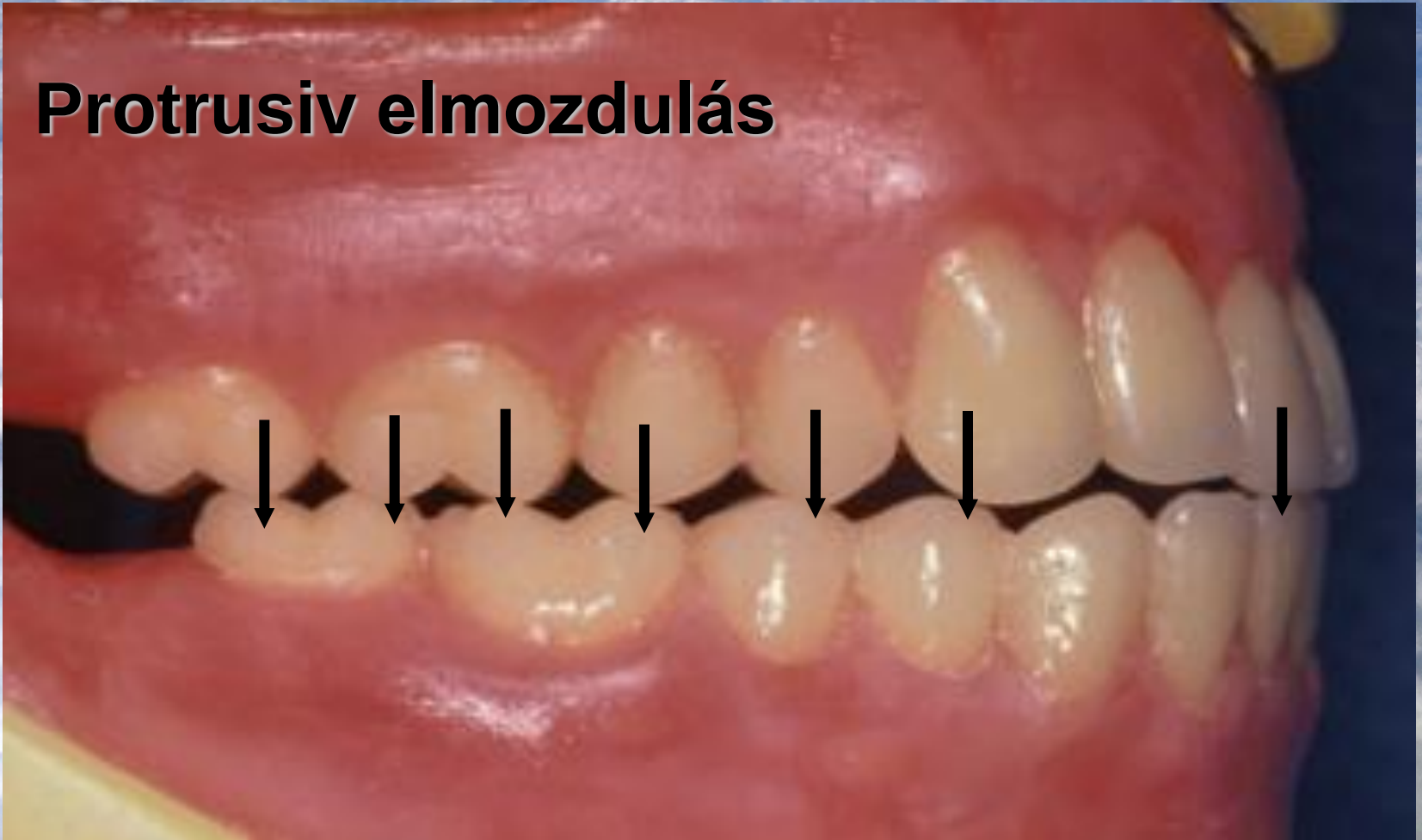
kivo

Bilaterális balansz artikuláció

Bilaterális balansz artikuláció

Protrusiv elmozdulás

kivo

Bilaterális balansz artikuláció

Munka oldal

Protrusió

Centrális occlusió

Balansz oldal

kivo

Bilaterális balansz artikuláció alkalmazásának

előnyei

- Mind protrusió, mind lateropulsiós mozgás esetén kiküszöböli a billentő hatásokat, ezáltal jó üresjáratú stabilitást nyújt.
- Mind egyéni értékű, mind közép értékű artikulátorban előállítható.

hátrányai

- Előállításához anatómikus formájú fogakra van szükség
- Rendkívül munkaigényes
- Alkalmazása jelentős tapasztalatot igényel.

Fogfelállítási lehetőségek

- Gysi fogfelállítási rendszere
- Fisher fogfelállítási rendszere
- Fehr fogfelállítási rendszere
- Monoplán (egysíkú) fogfelállítás
- Gerber fogfelállítási rendszere
- Hiltebrant fogfelállítási rendszere
- Sears fogfelállítási rendszere
- Haller fogfelállítási rendszere
- Van Thiel fogfelállítási rendszere
- Kemény fogfelállítási rendszere
- Kaán fogfelállítási rendszere
- Egyéni fogfelállítás

Fogfelállítási lehetőségek

**Kiegyensúlyozott
artikulációt (bilaterális
balace) **nem** alkalmazó
fogfelállítási rendszerek**

- Haller fogfelállítási rendszere
- Van Thiel fogfelállítási rendszere
- Kemény fogfelállítási rendszere
- Kaán fogfelállítási rendszere
- Egyéni fogfelállítás

**Kiegyensúlyozott
artikulációt (bilaterális
balace) alkalmazó
fogfelállítási rendszerek**

- Gysi fogfelállítási rendszere
- Fisher fogfelállítási rendszere
- Fehr fogfelállítási rendszere
- Gerber fogfelállítási rendszere
- Hiltebrant fogfelállítási rendszere
- Sears fogfelállítási rendszere
- Monoplán (egysíkú) fogfelállítás

Monoplane

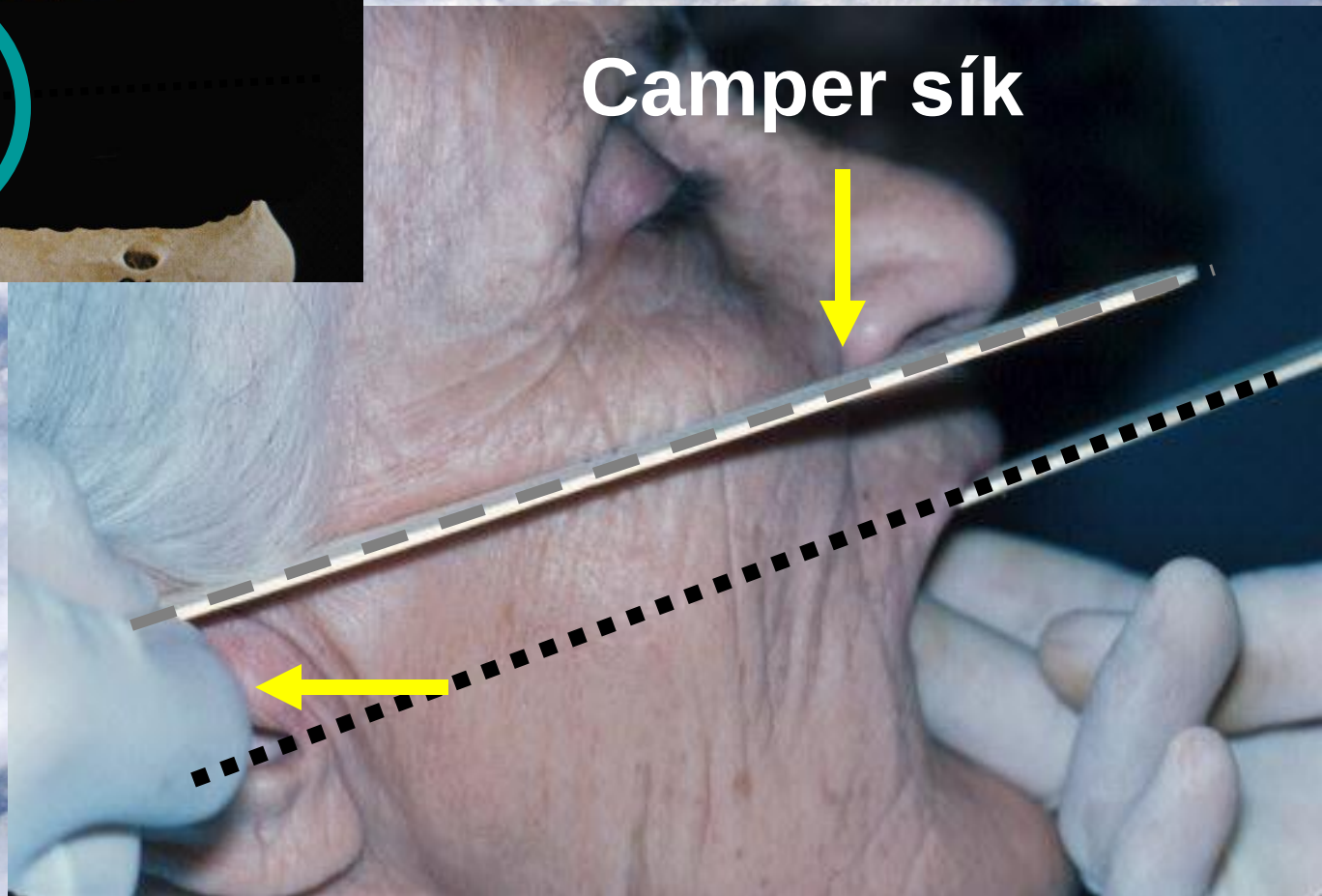
***– egysíkban történő –
fogfelállítás***

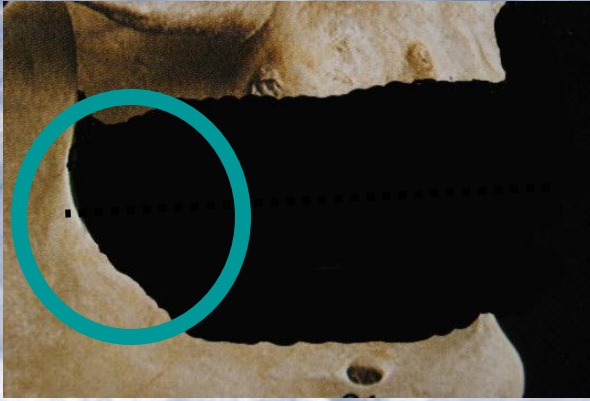
Az occlusió sík

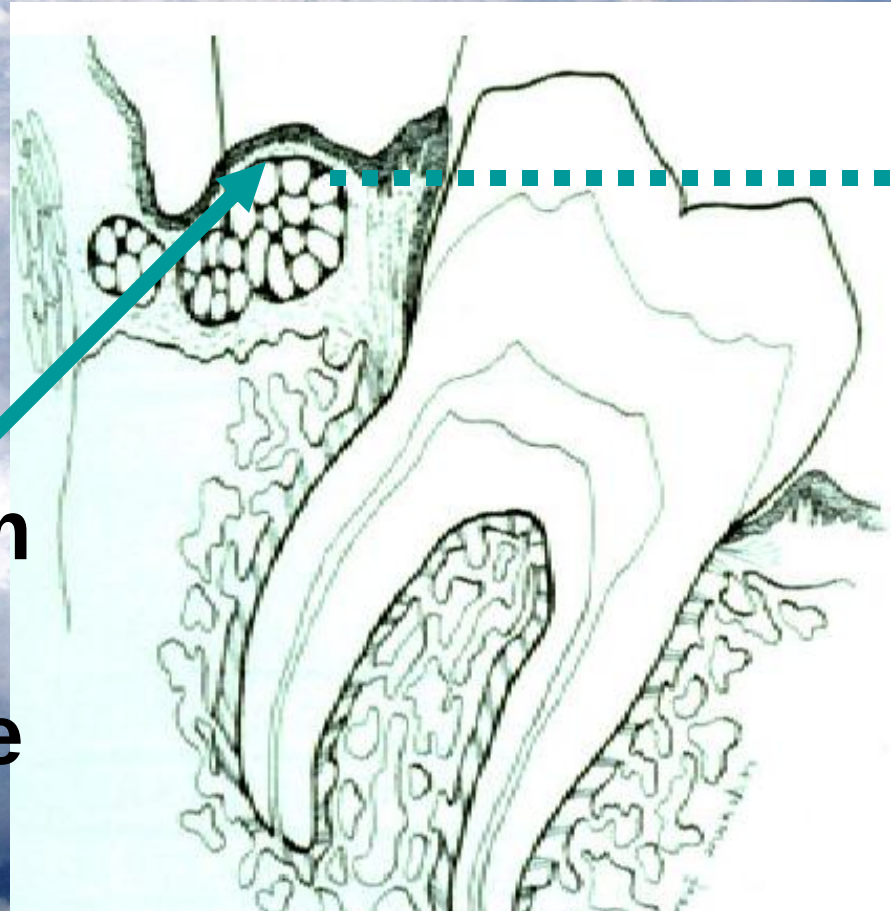
Az occlusiós sík

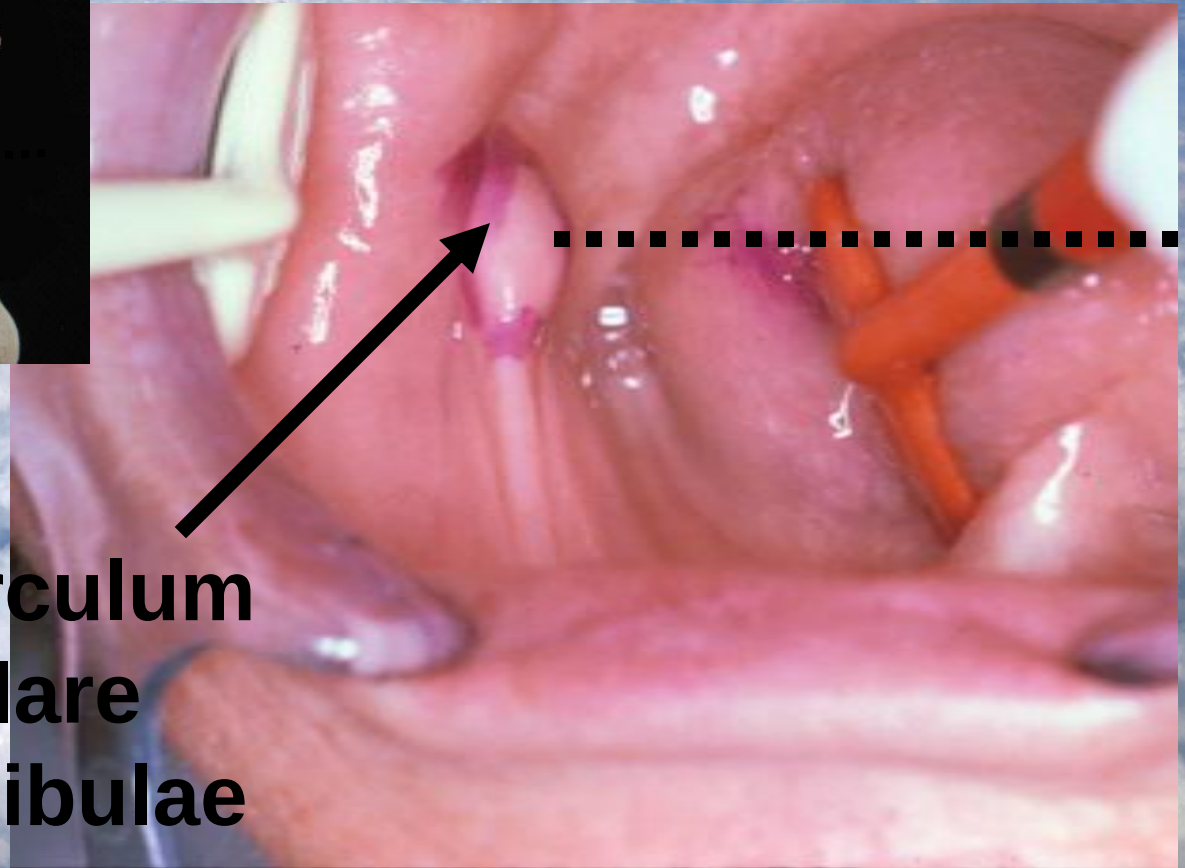
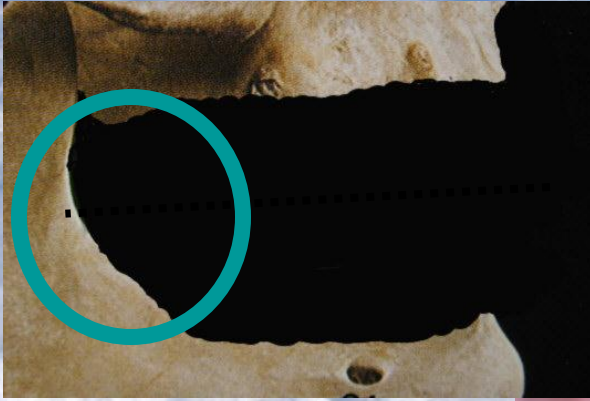
Az occlusiós sík

**Tuberculum
alveolare
mandibulae**

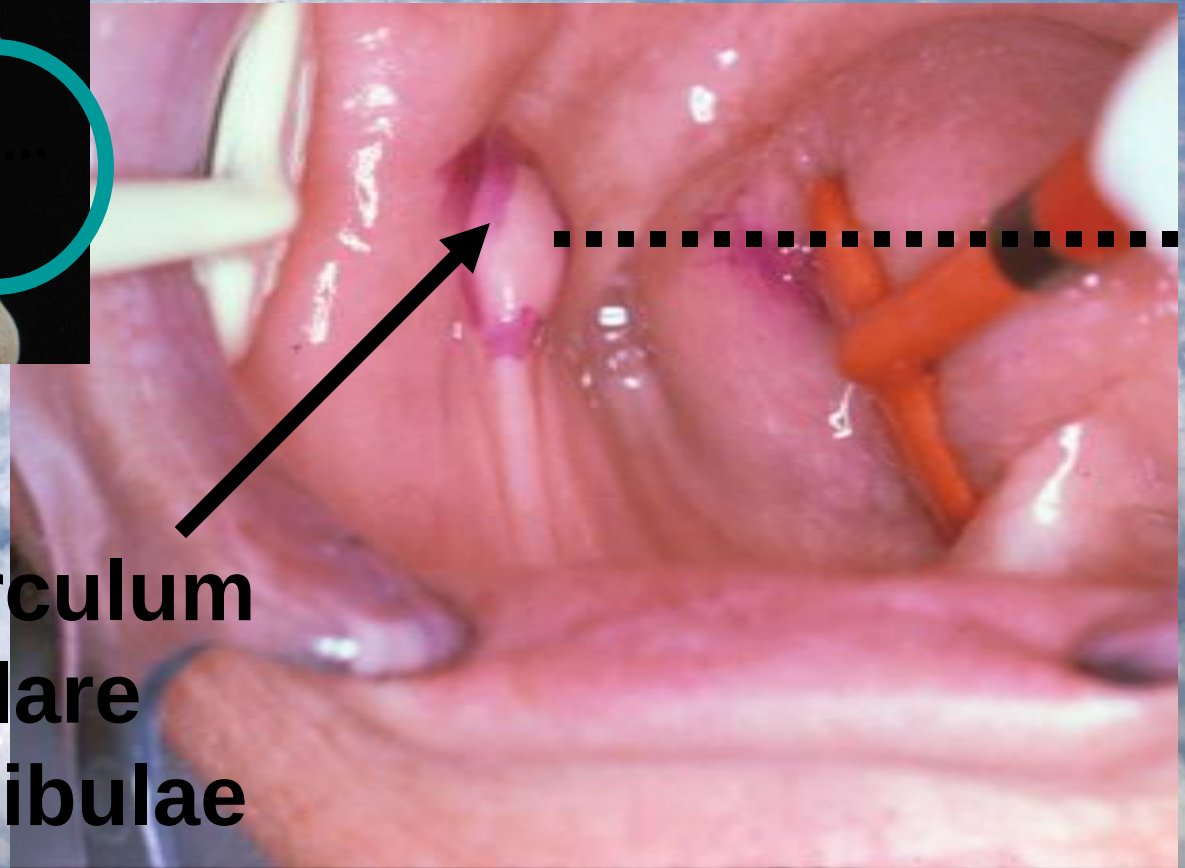

Az occlusiós sík

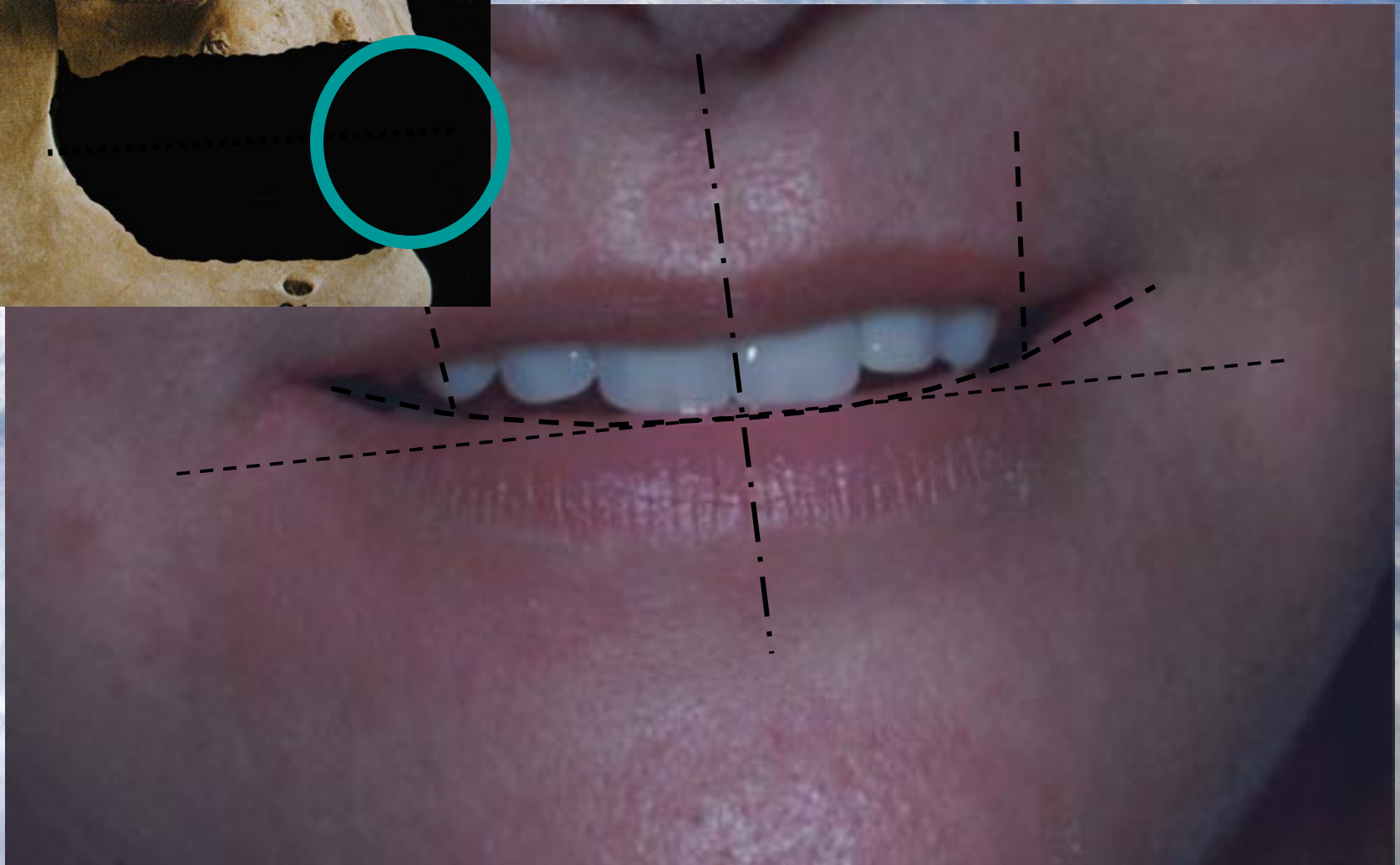
**Tuberculum
alveolare
mandibulae**

Az occlusiós sík

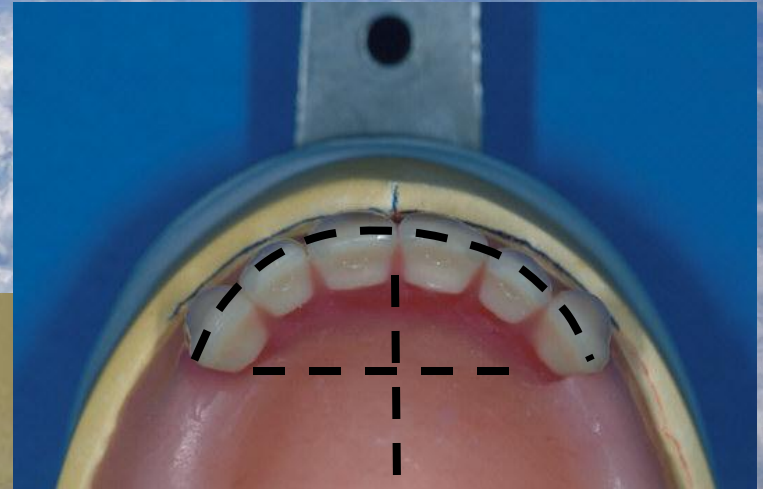
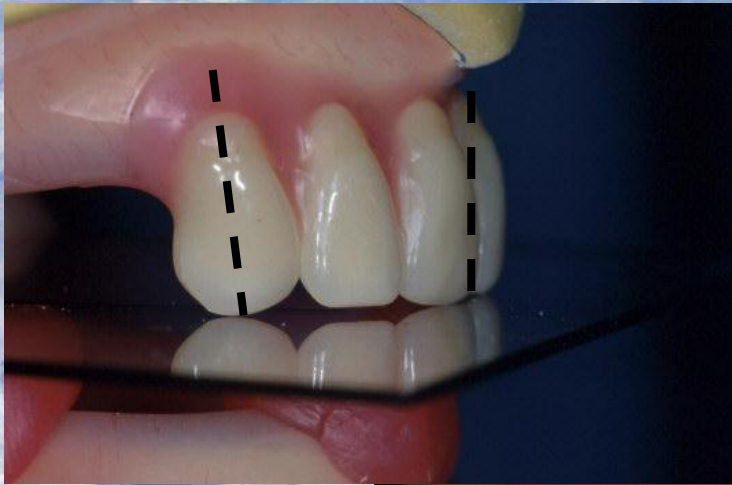

**Tuberculum
alveolare
mandibulae**

Az occlusiós sík

A felső frontfogak felállítása

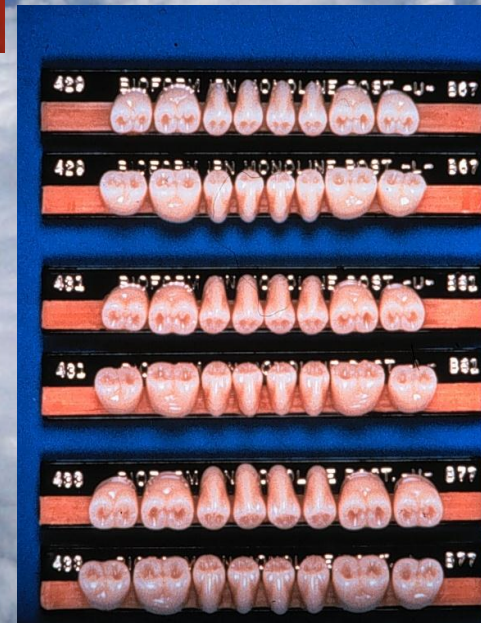
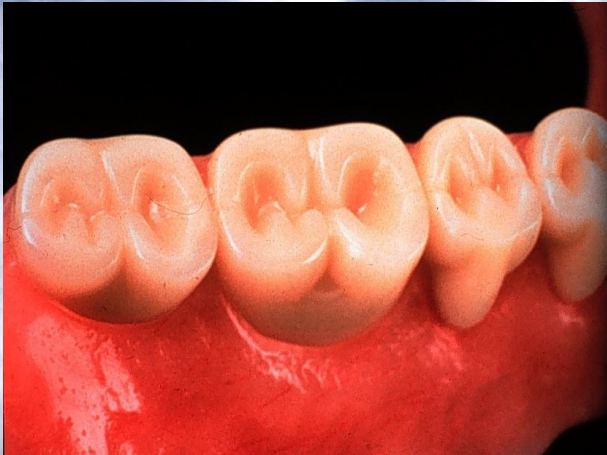
A felső frontfogak felállítása

**Nincs verticalis túlharapás
(centrális occlusiós helyzet)**

**Körülbelül egy milliméteres
horisontalis túlharapás
(propulsiós hézag)**

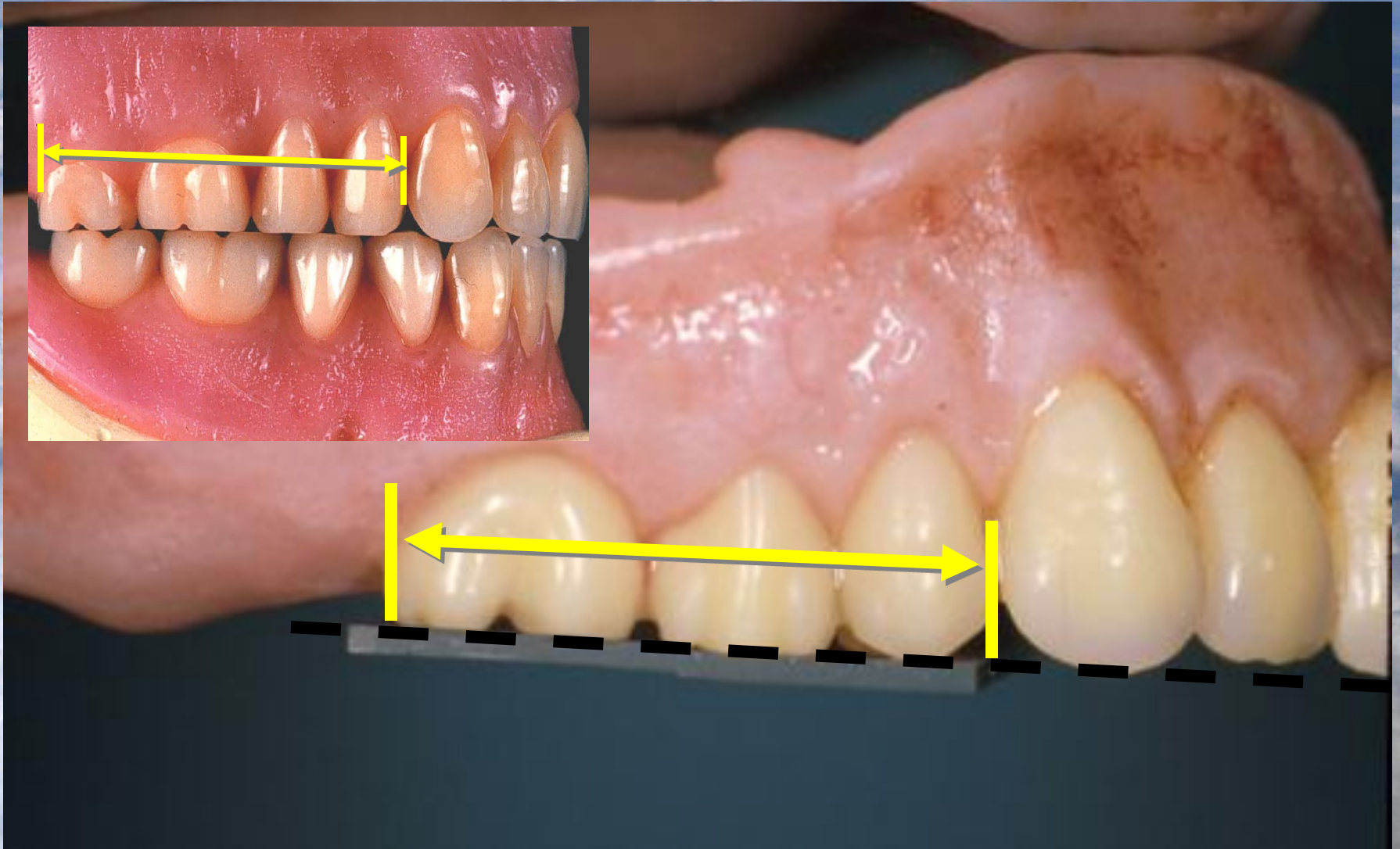
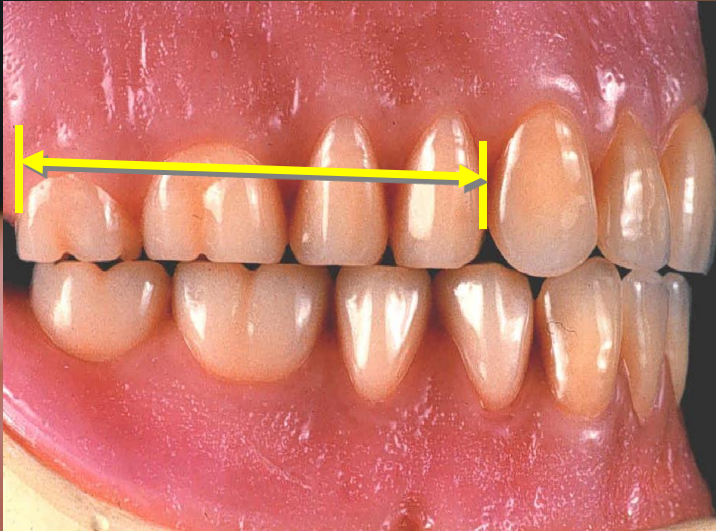
Munkaoldali elmozdulás

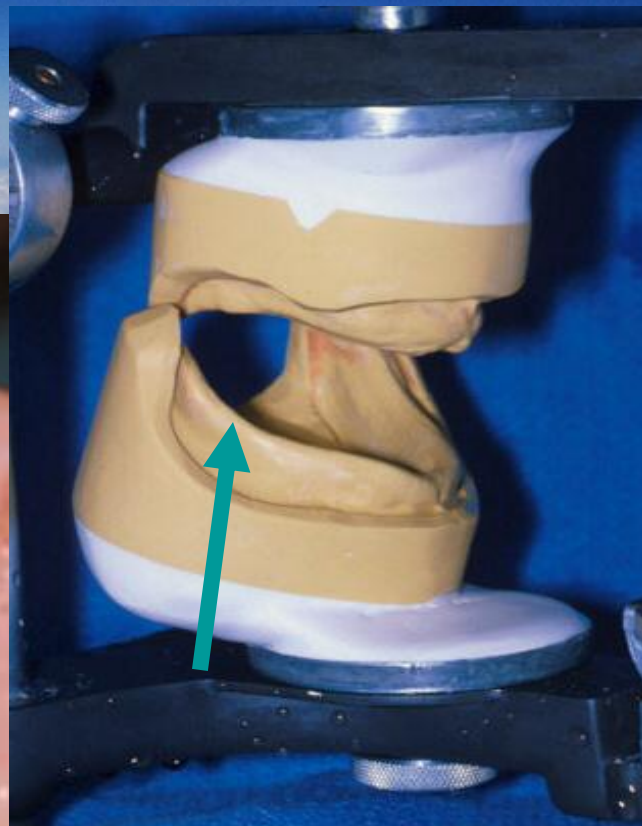
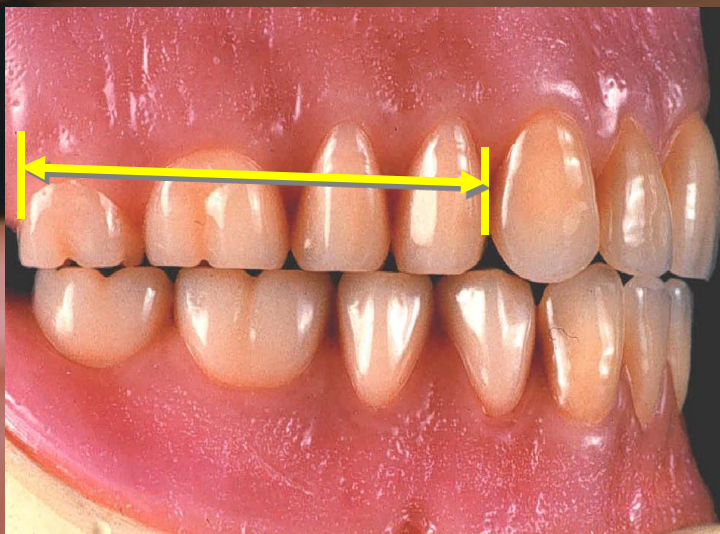
Anatómikus és nem anatómikus műőrlők

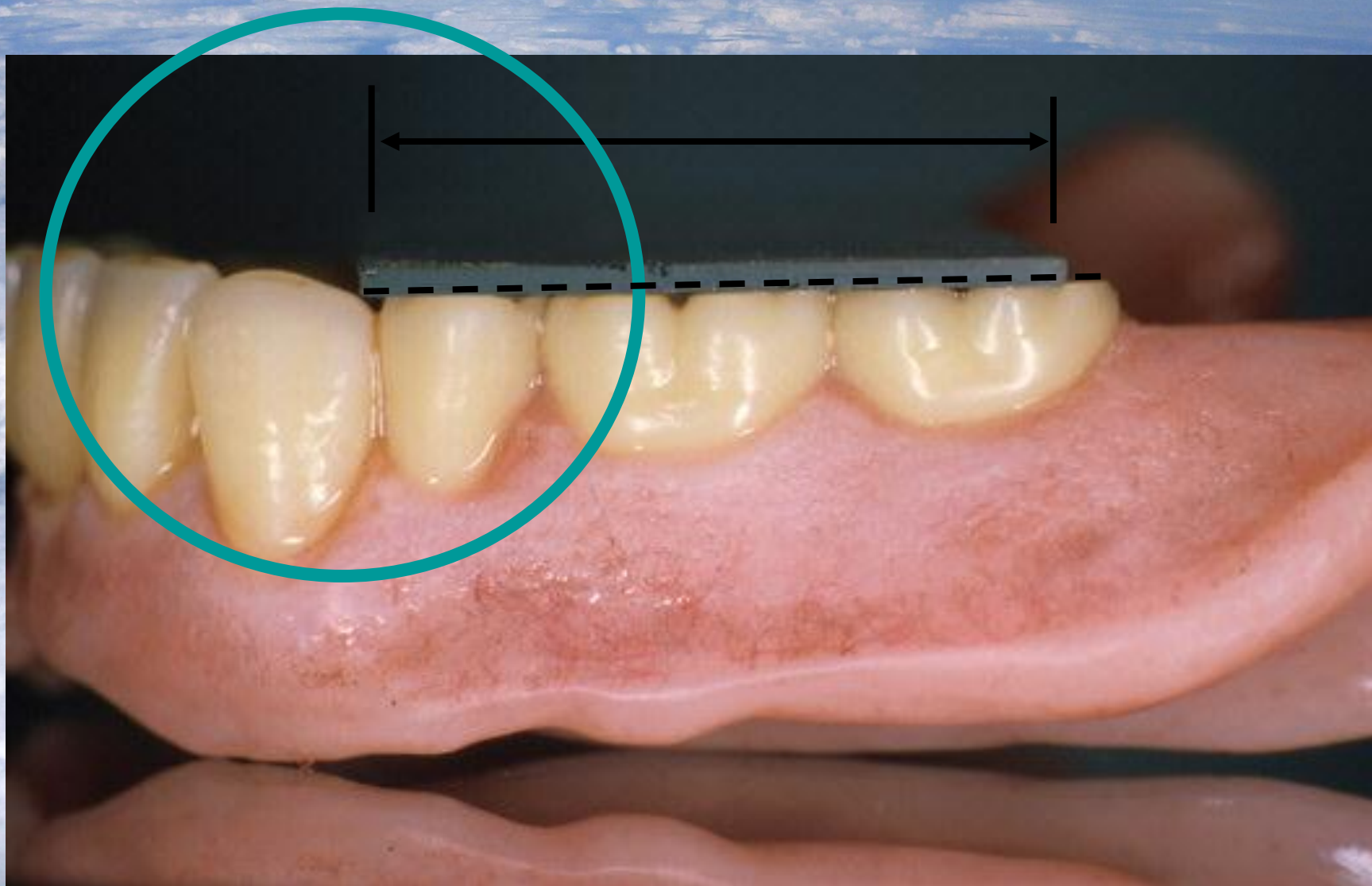
kivo

Sík fogfelállítás

Sík fogfelállítás

Sík fogfelállítás

kivo

Sík fogfelállítás

Oldalmozgás

kivo

Sík fogfelállítás

Buccalis nézet

Centrális occlusió

Lingualis nézet

Sík fogfelállítás

Buccalis nézet

Centrális occlusió

Frontalis nézet

Sík fogfelállítás

Munka oldal

**Lateropulsiós
mozgás**

Balansz oldal

Sík fogfelállítás

kivo

Központi záróharapásos helyzet

Bilaterális balansz

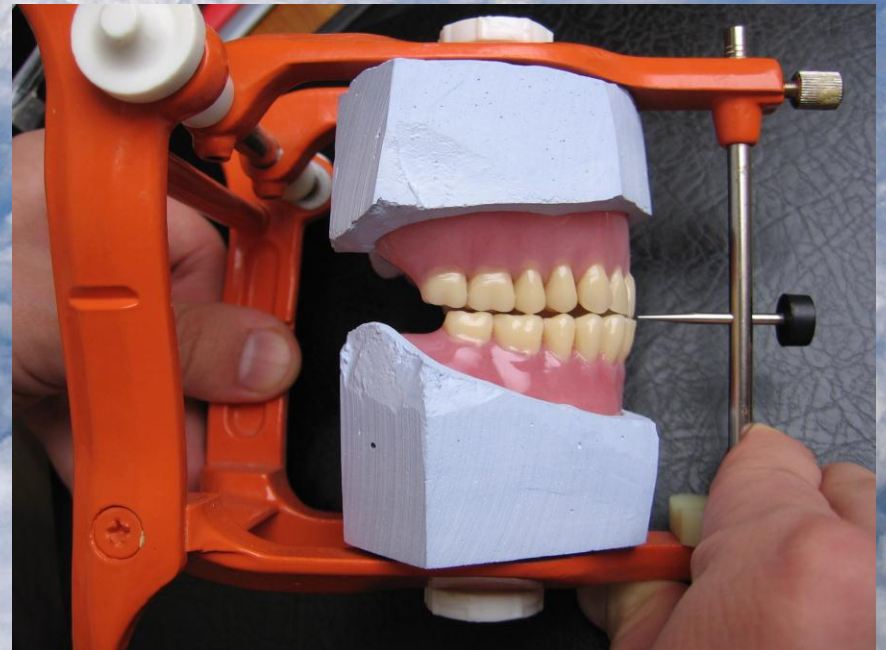

Monoplane fogfelállítás

Propulsiós helyzet

Bilaterális balansz

Monoplane fogfelállítás

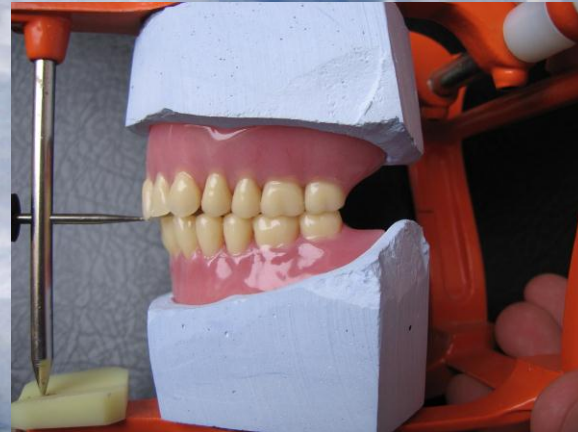
Monoplane – sík – fogfelállítás alkalmazásának

előnyei

- Mind protrúziós, mind lateropulsiós mozgás esetén kiküszöbölheti a jelentős billentő hatásokat, ezáltal jó üresjáratú stabilitást nyújt.
- Előállításához mind anatómikus, mind nem anatómikus formájú fogak felhasználhatóak.
- Mind egyéni értékű, mind közép értékű artikulátorban előállítható.
- Egyszerűbben felállítható, mint a bilaterális balansz artikuláció.
- Alkalmazása nem kíván jelentős tapasztalatot.

hátrányai

- Nem akadályozza a mandibula protrúziós helyzetét.
- Bizonyos billentő hatások érvényesülhetnek.

A funkciós lenyomat készítésének módszerei

- Mucostatikus lenyomattvételi technika
- Mucocompressziós (mucodinamikus) lenyomattvételi technika

A funkciós lenyomat definíciója

Funkciós lenyomathnak nevezzük azt a lenyomathot, melyet vehetünk teljesen fogatlan, vagy részlegesen fogatlan állcsontrol, a lenyomathot funkciós kanállal vesszük és a lenyomathanyag kötés i ideje alatt a pácienssel funkciós mozgásokat végeztetünk.

Mucostatikus lenyomatvételi technika

Mucostatikus lenyomatvételi eljárásnak nevezzük azt a lenyomat készítési technikát, mely során a megfelelő helyre juttatott lenyomatkanálra a lenyomatanyag kötési ideje alatt a mucosa irányába ható erőt, nem vagy csak csekély mértékben gyakorlunk. Kivitelezéséhez alacsony viszkozitású lenyomatanyag javasolt.

Csont

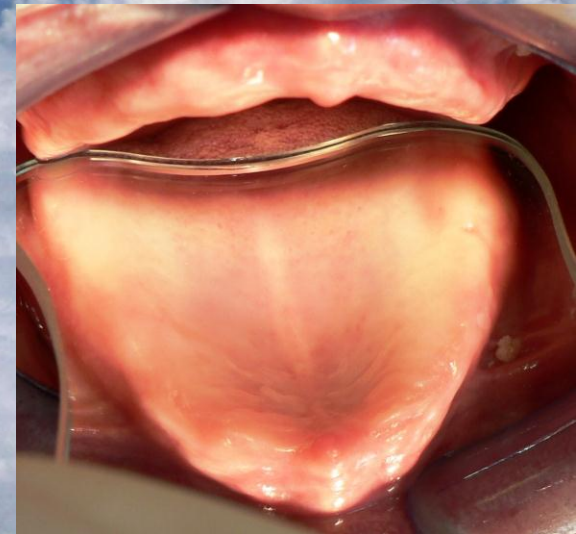
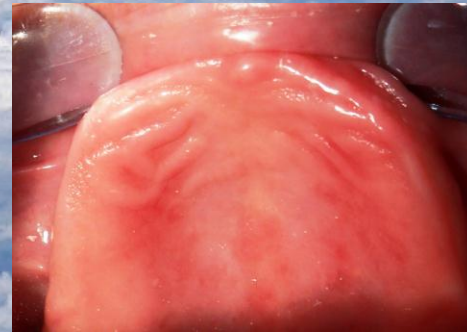
Submucosa

Alaplemez

Mucostatikus lenyomatvételi technika indikációi

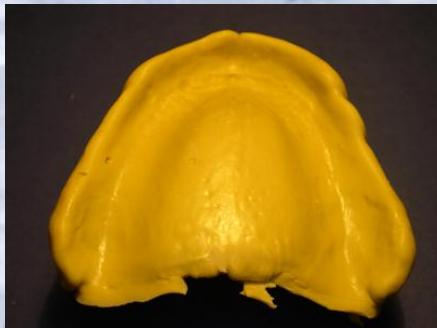
- Vékony submucosa
- Csekély összenyomhatóság
- Kedvezőtlen klinikai-anatómiai adottságok

Mucostatikus lenyomatvételi technika alkalmazásának

előnyei

- Elvékonyodott nyálkahártya esetén is alkalmazható.
- Kevesebb tapasztalattal is kivitelezhető.

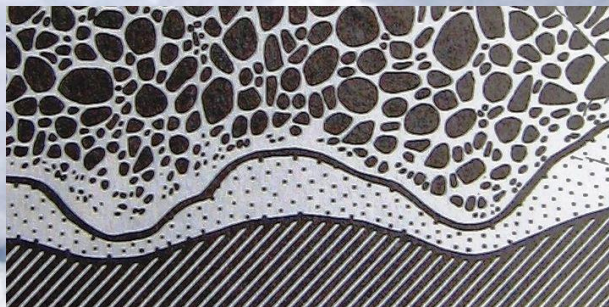

hátrányai

- Nem regisztrálja a nyálkahártya alatti csontegyenetlenségeket.
- Alkalmazása esetén fóliázás szükséges lehet.
- Csak alacsony viszkozitású lenyomatanyag használata esetén alkalmazható.

Mucocompressió ***(mucodinamikus)*** ***lenyomatvételi technika***

Mucocompressió, más néven mucodinamikus lenyomatvételi eljárásnak nevezzük azt a lenyomat készítési technikát, mely során a megfelelő helyre juttatott lenyomatkanálra a lenyomatanyag kötési ideje alatt folyamatosan és egyenletesen a mucosa irányába ható erőt fejtünk ki, mely közel megegyezik a rágóerő nagyságával. Kivitelezéséhez magas viszkozitású lenyomatanyag javasolt.

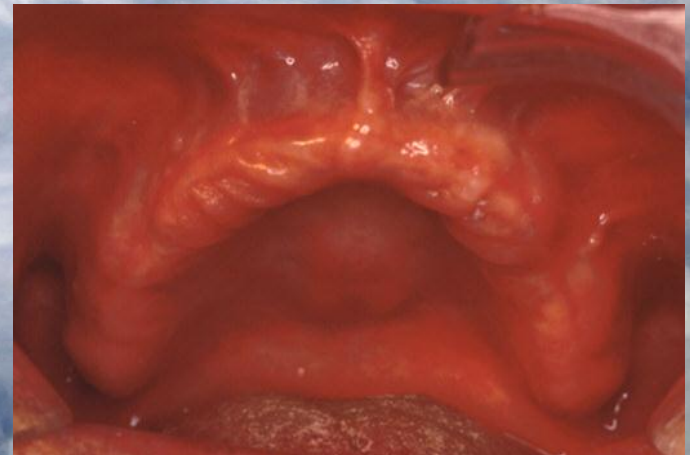
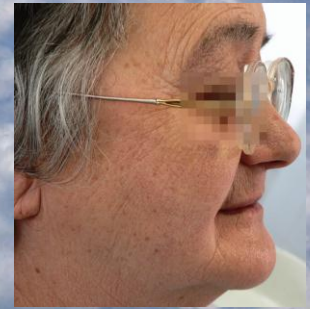
Csont

Submucosa

Alaplemez

Mucocompressió (mucodinamikus) lenyomatvételi technika indikációi

- Megfelelően vastag submucosa
- A nyálkahártya összenyomhatósága
- Jó klinikai-anatómiai adottságok

Mucocompressziós lenyomatvételi technika alkalmazásának

előnyei

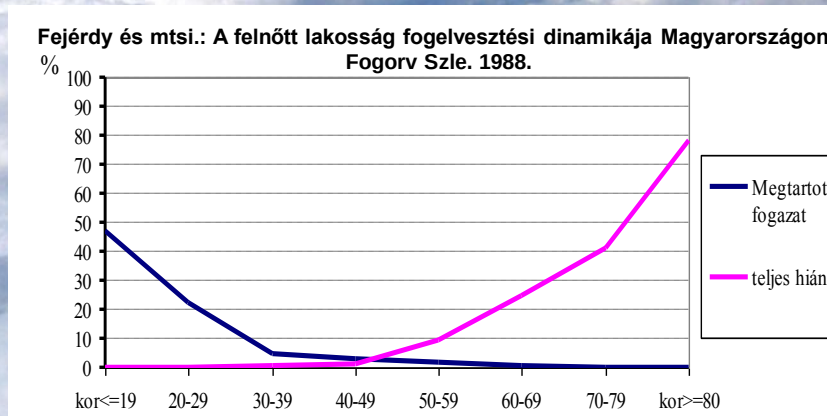
- Regisztrálja a nyálkahártya alatti csontegyenetlenségeket.
- Alkalmazása esetén fóliázás nem szükséges.
- A gondozás során kevesebb decubitus fordul elő.
- Alkalmazása esetén jó funkcionális stabilitás érhető el.

hátrányai

- Csak megfelelő vastagságú submucosa megléte esetén alkalmazható.
- Elkészítéséhez bizonyos tapasztalat szükséges

A megtartott fogazat és a teljes foghiány százalékos arányának alakulása életkor szerint

kivo